TDK ŞİİR ÖDÜLÜNÜ ALAN

# İLHAN BERK İLE SÖYLEŞTİK

ZELİHA DOĞAN / HASİBE AYTEN

*H.A. — Sayın Berk, uzun bir şiir serüveniniz var. Bu serüven içinde, şiirinizde, önemli sayılması gereken evreler, dönüşümler gözleniyor. Sizi bu değişikliğe iten etkenler nelerdir?*

*Berk — Şiir, bir yaşama biçimidir. Yaşamın kendisi gibi değişiklikler kor. Yaşamın bu devimsel yapısı şiirin de içsel yapısıyla bağıntılıdır. Bir şiir kurulmaz, yani şiir, yazılan bir dil değildir. Yaşamın koyduğu bir biçim olduğuna göre kendi yapısını yaşamdan alır. Kısaca, bir eytişim sorunudur. Şiirin kanı yaşamın bu devingenliğinin bir oluşumudur. Sözünü ettiğiniz değişiklikler benim şiirimin özellikleri iseler, bunlar aslında yaşamın getirdiği değişikliklerdir. Yoksa bir şiirin yeniliği değişkenliği dirimin dışında düşünülemez.*

*H.A. — Adını Muzaffer Erdost'un koyduğu «İkinci Yeni»nin de önde gelen adlarındansınız. «İkinci Yeni» size göre bir «şiirsel akım» niteliğini taşır mı? Yoksa, bir anlamıyla 1950'lere dek gelen «Yeni Türk Şiirinin yerleşmi değerine, değer yargılarına, genelde birleşmiş gibi görünen özelde herbirinin ayrı şiirsel yaklaşımları olan böylece 50 öncesi şiirine başkaldırı niteliği taşıyan bir çabalar toplamı mıdır?*

*Berk — Şiir tarihi ozanların tarihidir. Bunun da nedeni ozanların dünyayı algılayışlarındaki dünya görüşleri, dünyayı yorumlayışları, dünyaya bakışlarının değişikliğidir. Şiir tarihini bu değişiklikler yapar. İkinci yeni kendinden önceki şiire bakarken, bu değişiklikler dünyaya bakışında belirmiştir. Bu yüzden ikinci yeniyi bir başkaldırı şiiri olarak düşünmemiz gerekir. Başkaldırısı da şiirin yapısında belirginleşmiştir. İkinci Yeni kendinden önceki şiirden ayrımı önce kullandığı dilde kendini belli eder. Bu dil, çağının yeni dilidir. Dildeki bu değişiklik giderek şiirin yapısına vurmuştur. Bu yeni dil yalnız anlatış biçiminde değildir. Dilin, kırılması, şahlanması yeniden kurulmasıdır İkinci Yeni'yle dil daha dirimsel bir yön kazanmıştır. Yaşamın değişkenliğinin bir çeşit aynasıdır. Yenilgi de buradan gelir. Yaşamla çarpışarak kurulmuştur çünkü.*

*Z.D. — Sizce İkinci Yeninin işlevi günümüzde de sürüyor mu? Sürüyorsa nasıl? Sürmüyorsa, neden sürmüyor?*

*Berk — İkinci Yeni şiir bir ayaklanış şiiridir dedim. Bugün bu ayaklanış iki yönde beliriyor. Dünyayla kapalı-açık iletişim kurmak. Açık, yani dünyaya doğrudan doğruya bakmak. Buna Nazım,ın koyduğu şiir çizgisi diyebiliriz. İkinci Yeni aslında bu doğrudan bakışa karşı bir şiir olarak doğmuştur. Kapalı, yeni dünyaya bakarken, dün doğrudan doğruyalığın yerine yorumlarken, onu değitirmek isterken yeraltı suları gibi değişik yollar izlemiştir.*

*Bugünkü şiir dünkü gibi bu iki çizgiyi sürdürüyor. İkisi de ayrı deltalar kurarak, ayrı körfezlere dökülerek, ayrı denizler oluşturarak.*

*Z.D. — Bir yazınızda, şiirin çevrilmezliğinden, ona ancak yaklaşılabileceğinden söz ediyorsunuz. Buna karşın dilimize yabancı dillerden yapılan çevirilere siz de katkıda bulunuyorsunnz. Bu durumda, çeviri yaparken okuyucuya ne vermeyi amaçlıyorsunuz?*

*Berk — Şiirin bir yapı işi olduğunu söyledim. Yapı da şiirin yazıldığı dile bile aktarılmayan bir şeydir. Böyle bir şiiri çevirmek daha başlangıçta olanaksızdır, diyebiliriz. İyi bir çeviriyle, yani şiirin yapısına bağlı kalarak yapılan çeviri, aslında söz konusu şiire ancak bir yaklaşımdır. Böylece çeviri, bu yaklaşımın adıdır ancak.*